

ARADUL

Cinste energică,
muncă fără preget și
bună orânduială, spre
salvarea țării!

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Org

Asociației »Infrățirea«

odată pe săptămână.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:		Pentru autorități și instituții	
200 Lei	1 An	500 Lei	1 An
100	6 Luni	250	6 Luni
50	3 Luni	130	3 Luni

In străinătate dublu.

Constatări de actualitate.

Se vântură iar ideea revizuirii funcționarilor publici. Natural că măsura în aparență, pare binevenită marelui majorității a cetățenilor cari nu s'au amestecat în scârâvia politice noastre. Mulți, cu bucurie vor aplauda măsura de mai sus, care va avea darul că ușureze cu câteva zeci de milioane anemicul nostru buget. Medalia însă are și revers pe care trebuie să-l cunoaștem. Evoluția birocrației noastre precum și nenorocitul sistem centralizator, cere un număr ridicat de funcționari. Reducerea acestora, aduce după sine stagnarea dacă nu chiar regresul administrativ al țării.

E drept și aceia că defunctele într-o domnăniță, ne-au înzestrat cu funcționari, a căror pregătire este maximă când are drept patalama, un debil certificat de 2-3 clase secundare, făcute nu știu cum și nu știu unde. Ba, sunt cazuri când n'au nici măcar atât, cum e la o percepție și judecătorie din județul nostru, unde funcționarii — cu excepția a lor 2-3 — după un ridicol stagiu ca un fel de impiegați comunali, au fost vârâți dela coarșele plugului în slujbe bune, râvnite de oameni cu pregătire mult superioară lor.

Dar aceștia sunt păduchii mici al cutărui potentat vremelnic, și suprimarea lor n'ar avea ca rezultat cine știe ce însemnate economice. Sunt alții, mari și tari, cari rumegă sume enorme, față de capacitatea noastră de plată. E supra cunoscut cazul unui atașat de-ai nostru la o legăție în străinătate. Se schimbăse tocmai moda în metropola în care cu prețul unor jertfe personale — cum îi place să afirme — binevoia să ne reprezinte interesele, și cum sărântocul n'avea bani, s'a adresat cu o caldă și patetică pledoară către logofătul treburilor din afară și acesta, bunătațea personificată, dintr'un condei i-a aprobat peste 200.000 (cetiți bine:

peste două sute mil lei) să-și cumpere sdrențe la modă.

O risipă mai scandalosă a banului public, ca la noi nu găsești nici în cel mai îndepărtat colț civilizată. Și pentru ce? Pentru că încă n'am ajuns la concepție cinstită care să ne determine să facem o precisd lnie de demarcație între proprietatea individuală și cea publică.

Alt caz tot de notorietate publică: salariul inimaginabil al unui ministru plenipotențiar, salar care se ridică lunar la enorma sumă de 600.000 lei, sumă din care s'ar putea plăti fără doar și poate, cel puțin salariile restante pe o lună ale învățătorilor dintr'un județ. Și ca acesta sunt mulți, ea ciupercile, cei cari risipesc cu o becnică nepăsare banul muncit din greu de grosul poporului.

Acestea sunt fapte pe cari le cunoaște o țară întreagă, și cari deși vestigiate și denunțate opiniei publice, au reușit să câștige numai oprobriul celor mulți și proști. Mandatarul națiunii n'au ridicat niciodată cuvântul pentru suprimarea acestor căpușe, pentru că nimeni nu s'a simțit fără păcat, nimeni n'a fost în stare să arunce cu piatra în cel vinovat. Cu menajamente de felul acesta, însemnătatea noastră ca stat și națiune niciodată nu se va putea afirma, așa cum ar fi demn față de șirul lung și glorios al marilor voievozi și sfinți înaintași.

Pentru păstrarea brumei de prestigiu ce îl mai avem, pentru o cât mai durabilă consolidare internă și externă, pentru înlăturarea prăbușirii spre care tembelismul nostru atavic ne duce se ridică astăzi, mai imperioasă ca oricând necesitatea unei conduceri a cărei supremă și intangibilă deviză, să fie: cinste energică, muncă fără preget și bună orânduială, spre salvarea țării.

Dragomir Valahu

România să tacă?

Față de campania revizionistă maghiară, România va începe o contra campanie. **SUCESUL CONVINGERILOR NOASTRE.**

În repetate rânduri și din mai multe părți ni s'au făcut aspre și NEMERITATE reproșuri pentru atitudinea noastră net naționalistă față de campania revizionistă maghiară și față de caștea presei minoritare dela noi care țineau lsonul presei revizioniste dela Budapesta. A fost o regulă că, după fiecare articol publicat de noi în coloanele acestei gazete, în care arătam, fie bazați pe date statistice, fie bazați pe concluzii trase din raționamente logice, și în care patriotismul nostru tină vibra de indignare contra autorităților și contra serviciului nostru de propagandă, cari asistau impasibili față de aiurelile Budapestane,

să ni se spună că toate cele scrise de noi nu sunt serioase ci sunt emanațiile unor suflete entuziaste, și că cele scrise nu folosesc la nimic. Am tăcut dar nu am dezarmat. Iată însă că azi unele cercuri naționaliste dela București, după cum anunță **Universul**, au luat inițiativa unei campanii de contrapropagandă.

Această acțiune urmează să înceapă prin o mare întrunire publică în București, în care se va arăta dreptatea cauzelor noastre. Întruniri de felul acesteia se vor ținea apoi la scurte intervale în toate orașele de frontieră. Acțiunea va fi secundată de o susținută campanie de presă în concluzie **Universul**

spune că față de **Nem, nem soha** al Ungariei să opunem un românesc și hotărât **niciodată**. Niciodată nu vom admite, ca actualele noastre hotare să sufere o schimbare sau o modificare oarecare.

Se vede deci, că ideile și convingerile noastre semănate de 2 ani de zile, săptămână de săptămână în coloanele acestei modeste gazete, au fost și sunt, în conformitate cu adâncile credințe și convingeri ale sufletului românesc. Ne bucură pe noi în primul rând aceste credințe pentru cari ni s'au adus reproșuri chiar din partea unor **Români**.

Radu Baltag.

Spre rezolvirea crizei?

In străinătate semne de cedare a crizei la noi măsuri și semne de accentuare.

Din străinătate, și mai cu seamă din Franța și America, vin tot mai des vești că au apărut semne cari duc la concluzia — dorită de o lume întreagă — că teribila criză de care suferă toate țările din lume, este pe punctul de a ceda din intensitate, cu tendinți de remediare definitivă. Ultimele știri de acest fel ne vin, una din Franța, a doua din America. În Franța, zilele trecute ministrul muncii, dl Dalimier, a ținut un mare discurs în care, bazat pe date statistice a spus că Franța a intrat în perioada premergătoare soluționării crizei. Datele statistice pe cari ministrul francez s'a bazat când a spus acestea sunt referitoare la șomeri — a căror număr a început să scadă simțitor în ultimul timp — și referitor la producție, care a început să producă mai mult și în toate ramurile. Câteva zile după această declarație a ministrului francez, banca națională a Statelor Unite — Federal Reserve Bank of U. S. A. — constată într'un raport dat presei, că starea financiară a statelor unite s'a îmbunătățit foarte mult. În ultima lună falimen-

tele au scăzut la 60, iar din banii teaurizați, 250 milioane de dolari au fost repuși în circulație. Din acest fel de manifestări, economiștii acestor țări trag concluzii că perioada de remediare a crizei a început.

Tot în acest timp, la noi, în afară de o știre pe care o dăm cu rezerva convenită că o bancă din București ar fi scontat în ultimile zile împrumuturi în valoare de 500 milioane de lei, nu este nici un semn de remediare a crizei. Din contră, intențiunile guvernului de a reduce numărul funcționarilor și a scădea salariile celor rămași, nu sunt în măsură a remedia criza, ci de a o agrava. Am privi altfel lucrurile dacă întreprinderile particulare ar prospera, pentru că atunci funcționarii licențiași dela stat s'ar putea plasa acolo. Însă nu e cazul de oarece țara noastră nu este o țară industrială, ci una agricolă, a cărei industrie a fost creată în mod artificial, viața fiindu-i în funcțiune de stat. Ori, azi, statul fiind în impas, urmarea directă e că și industria stagnează. Prin urmare la noi nu poate fi vorba de remediare a crizei.

Nu poate fi deoarece la noi criza pe lângă cauzele cari au determinat-o în alte țări, are cauze strict interne, și specifice țării noastre. Până când aceste cauze nu vor dispărea, nu se poate spera la o remediare definitivă a situației economice și financiare.

Radu Baltag

□ **Inspecții inopinabile.** Ministrul finanțelor, dl V. Madgearu, a făcut Joi pe neașteptate o vizită la una din percepțiile din capitală. Vizita a durat mai multe ore, deoarece ministrul voind să se convingă despre totul cum se lucrează a cercetat mai multe registre. E dela sine înțeles că s'au găsit nereguli. Contra celor vinovați ministrul a dispus luarea măsurilor necesare.

□ **Noul secretar al ligii Națiunilor.** D. von Trendelenburg, fostul expert german la conferințele economice din Geneva, va fi numit subsecretar general al Societății Națiunilor, în postul vacant prin demisia d-lui Dufour Ferronce.

Cronica vremii.

Suntem noi „balcanici“?*)

În „Neues Wiener Journal“ din săptămânile trecute, dl Dr. Hans Prager, a readus în publicistică din nou expunerea atmosferei în care s'a judecat și achitat acum v'ro patru ani trista eroină din drama Grozăvescu. Relese din această expunere că grațierea s'a obținut mai ales prin exploatarea unui argument, care ne interesează, ne jlcnește și ne face să reflectăm asupra chipului cum străinii ne judecă: argumentul că Grozăvescu trebuie să fi fost vinovat căci era „balcanic“ și balcanicii sunt răi, sunt barbari, sunt cruzi, sunt vițioși. În drama ce pune pe primul plan pe victimă și pe asasină, victima avea neșansa a fi balcanic, pe când cea care omorise se considera ca o occidentală. Două civilizații simbolizate prin două ființe, cari se ciocnesc. Dreptatea nu putea fi decât de partea „occidentalului“, căci orientul are de mult reputația de a fi crud și barbar Suntem deci „balcanici“ în ochii opiniei publice vieneze.

Și aceasta a contribuit la achitarea duet (asasin) Grozăvescu.

Mărturisim că descrierea atmosferei în care s'a desfășurat acest proces nu ne surprinde, o cunoaștem de atunci de când „Wilde Walahai“ era moneda curentă în presa și conversațiile Imperiului austro-ungar. Dar mai mare eroare decât aceasta nu se poate. Noi nu putem fi „balcanici“ pentru că suntem prin origină etnică necontestată legați cu latinitatea din occident, mai mult decât combinațiile slavomaghiare din Viena sau Buda. Apoi geograficește — și geografia are o decisivă importanță pentru definirea și clasificarea popoarelor — nu suntem balcanici ci carpatini; ci locuitorii ai unor regiuni ce continuă scheletul Alpiilor. Și dacă nici istoricește, nici geograficește, nu aparținem rasei „balcanice“ și idealul național a fost, cum s'a dovedit, în întinderea spre occident și nu în câștiguri balcanice, atunci de ce mereu suntem etichetați cu titulatura de „balcanici“.

Explicația este simplă: Această titulatură este considerată ca peiorativă — deși credem că acest lucru este în general o greșală — și este folositor pentru cine nu ne lubește să ne așeze în locuri cari ne scad în reputația noastră.

Nu mai că balcanismul nostru este o afirmație ce nu se poate dovedi prin nimic și de acela nu prejudiciile și erorile opiniei publice neluminate ne pot impresiona sau futrista. România își duce mersul ei triumfal înainte! Cu atât mai rău dacă sunt unii dintre vecinii ce nu-i înțeleg menirea ei istorică!

Coriolan Bărbat

*) Acest articol al dlui C. Bărbat a apărut în ziarul „La Nation Roumaine“ din București, ca răspuns ziarului Vienoz „Neues Wiener Journal“.

Pe lângă prețuri ieftine vă puteți procura blănurile Dvs. executate frumos și bine la

Alexandru Zimmermann
blănar

str. Bucur No. 5.

Tot acolo se primesc spre reparare și transformare blănuri pe un preț convenabil.

M. Sa Regele la Cluj.

Duminecă a avut loc la Cluj inaugurarea Institutului de studii agrare.

La inaugurare — care s'a făcut cu mare solemnitate — a participat și M. Sa Regele Carol II-lea, Marele Voevod Mihai și reprezentanții guvernului. Suveranul a sosit la Cluj la ora 11 dimineața și dela gară s'a îndreptat spre Academia Agricolă unde a avut loc solemnitatea. Au vorbit: d. M. Șerban, rectorul Academiei agricole; d. Voicu Nițescu, ministrul agriculturii și domeniilor; d. D. Busuioiescu, rectorul Academiei agricole din București, d. G. Ionescu-Șișești, fost ministru, d. prof. Nasta, din partea inginerilor agricoli, V. Ștefănescu Goangă rectorul Uni-

versității din Cluj. Tuturor, le-a răspuns Suveranul. În cuvântarea Sa, Regele a accentuat că cine a trecut prin o școală ca cea agricolă, nu trebuie să nizuiască niciodată spre munca de birou, ci spre munca în mijlocul naturii.

Dela Academia Agricolă M. Sa Regele s'a îndreptat spre catedrala ortodoxă, a vizitat apoi expoziția agricolă. După masă la orele 4 a participat la primul concurs hipic organizat în Cluj, iar după aceasta a vizitat expoziția din parcul orașului. Seara a avut loc pe scena teatrului Național o reprezentare de gală, la care a participat și Suveranul. După reprezentare, Suveranul s'a înapoiat la gară de unde a plecat spre București.

A treia conferință balcanică.

În București s'a întrunit a treia conferință a statelor balcanice spre a discuta problemele ce privesc în mod special aceste state. Președinte al conferinței a fost ales dl Ștefan Cicio Pop, președintele Camerei. La conferință au participat în afară de România, statele: Jugoslavia, Bulgaria, Albania, Turcia și Grecia.

În vârtejul evenimentelor internaționale se spera că această a treia conferință balcanică — speranță îndreptățită după frumoasa înțelegere dela a II-a conferință ținută

anul trecut la Constantinol — va decurge în mod amical și conșie de menirea ei. N-a fost așa. Toate străduințele d-lui Șt. C. Pop, președintele conferinței a fost zadarnice. Bulgaria statul cel mai rău de muncă din Balcani s'a retras din conferință pe motivul că minoritățile bulgare din Jugoslavia și Grecia sunt supuse unui tratament neomenesc. Natural că în urma acestei atitudini a Bulgariei, lucrările n-au mai putut continua în spiritul în care au început. Păcat, se duce o nouă iluzie!..

Cifra de afaceri la meseriași.

Pe baza legii pentru reducerea unor impozite, sunt scutiți de impozitul pe cifra de afaceri, cu începere dela 1 Octombrie 1932 meseriași cari lucrează singuri sau ajutați cel mult de 6 persoane, sub rezerva ca să nu aibă alte venituri decât meseria.

Ca atare până la 1 Octombrie 1932 adică pe primele 3 trimestre din cursul anului 1932 plata impozitului pe cifra de afaceri este datorată de toți meseriași cari au fost impuși la cifra de afaceri, urmând a fi scăzuți cei ce intră în prevederile legii mai sus menționate pe ultimul trimestru (1 Octombrie 21 Dec. 1932).

Pentru scăderea pe ultimul trimestru ministerul de finanțe a stabilit următoarele:

Se va cerceta fiecare caz în parte și acolo unde se constată că meseriașul intră în prevederile legii mai sus menționate se vor lua măsuri de scădere pentru ultimul trimestru.

Se va întocmi un tablou de toți acești meseriași cu suma ce urmează a se scade pe trimestrul Octombrie și a se va înainta Ministerului spre a se aproba scăderea debitului.

Pentru impunerile pe anul 1933 se vor da la timp instrucțiunile necesare.

Ziarul „Comerțul“

La București apare sub conducerea d-lui G. Migol, un folositor ziar numit „Comerțul“. Deși apare săptămânal, prin seriozitatea și temeinicia felului în care este scris, a reușit ca în scurtul timp de când apare — 6 luni — să se impună prin obiectivitatea și autoritatea condeilor de care e scris, aducând un real folos și o vastă documentare e cetitorilor săi, orientându-i și dându-le îndrumări folositoare în toate domeniile ce aparțin atât comerțului propriu zis cât și în domeniile economiei politice și finanțelor. Informațiile prompte și serioase, atât din țară cât și din străinătate ce le publică număr de număr, se deosebesc mult de informațiile cotidiene, care de multe ori sunt interesate și tendențioase, păgubind în felul acesta pe cei cărora le sunt necesare. Munca confracților dela „Comerțul“ este grea,

dar credința că sunt utili poporului acestei țări, purtat de nas de unii și de alții, trebuie să le fie o răsplătă mai mare de cât oricare alta ce li s'ar da. Le urăm succes.

S. M.

Salonul de Coafură

„PIROSKY“

aduce la cunoștința onorabilului public noile reduceri de prețuri:

Ondulat 8 Lei
Tuns pentru dame 8 „
Coafură și spălătul părului 8 „
Manicure 8 „

Instalație de radio. Serviciul modern, antiseptic și conștiincios.

Str. Matei Corvin No. 2.

La C.F.R. găinările sunt pedepsite cu punerea în disponibilitate, iar hoții avansează.

— Cazul Reichenberg trebuie revizuit —

Am promis în No. trecut al ziarului nostru că vom vorbi mai pe larg de aceasta blestemată afacere când vom avea toate piesele la îndemână, dar noi suntem oameni cari ne ținem de cuvânt și nu facem ca publicul cetitor să aștepte prea mult timp.

Cum a fost pedepsit Ing. Reichenberg?

Pentru judecarea abaterilor funcționarilor superiori C.F.R. se afiă instituită pe lângă Dir. Gen. „Comisia Superioară de Judecată“ care comisie având în desbatere cazul inginerului Reichenberg Dezideriu trimis în judecata acestui comisiunii pentru abateri foarte grave contra onoarei, contra disciplinei, fapte pedepsite de legea de organizare cu destituire. (v. art. 30, punctele c, d, e și g.) și prevăzute în C. P. cu închisoare.

Inginerul Reichenberg fost șeful depozitului de locomotive C. F. R. din Arad, a fost anchetat de către organele administrației C. F. R. și timp de aproape un an de zile s'a adunat material foarte bogat în senzeții de jafurile și furturile săvârșite de acesta în dauna administrației C. F. R. urmând apoi cercetările polițienești și judiciare în urma cărora la data de 5 Sept. 1929 Parchetul de pe lângă Tribu-

nalul Arad a ordonat arestarea sa.

Timp de 4 luni din August 1929-Ianuarie 1930 acest funcționar neclintit a stat în arestul preventiv, fiind necesară închiderea sa, atât pentru găsirea adevărului, cât și pentru descoperirea complicilor.

Administrația C. F. R. l-a ținut suspendat din luna Iulie 1929 până la data pronunțării sentinței Comisiei de disciplină, dată foarte ușor, li aplică o pedeapsă derisorie de 3 luni suspendare și un an întârziere dela avansare, după cum zice „foaia oficială“ No. 429 pag. 9155, a urmat deci ca acestui funcționar l's'a achitat salariul și pe o parte din timpul cât a fost închis.

Dar mai târziu vom vedea cum a ajuns și cu câtă febrilitate s'a accelerat, ca acest caz să se desbată înaintea Comisiei Superioare de Judecată în toată când instrucția la Parchet continua, iar în urma cercetărilor au eșit la iveală lucruri tot mai senzaționale care dovedeau vinovăția lui Reichenberg și a complicilor săi.

În numărul viitor vom arăta pe larg fraudele imputate inginerului Reichenberg și sumele însușite de acesta.

Gh.

Situația în Jugoslavia continuă a fi tulbure.

Guvernul jugoslav desminte, dar faptele îl contrazic.

Ultimele știri cari s'au strecurat peste granița jugoslavă arată că situația din regatul vecin se înrăutățește pe zi ce merge. Rebellii din districtul Lyka au început să atace acum liniile și stațiunile de cale ferată, reușind să cauzeze mari stricăciuni și perturbațiuni serioase în circulația trenurilor.

Starea lucrurilor este de așa natură încât direcțiunea căilor ferate a fost îndrumată

să-și retragă funcționarii de pe linie, lăsând drumurile de fier și stațiunile în stăpânirea rebelilor. Din timp s'au trimis din Belgrad specialiști și mari cantități de explosibil, pentru ca înalte de a se retrage funcționarii, stațiunile și linia ferată să fie făcută impracticabilă.

Dealungul punctelor periclitare de acțiunea bandelor răzvrătite, funcționarii căilor ferate au fost înarmați pentru a putea rezista atacurilor.

Sărbătoarea Cehoslovaciei.

14 ani dela înființarea republicii Cehoslovace.

La 28 Octomvrie republica vecină și amică, Cehoslovacia a implinit 14 ani de existență.

La 28 Oct. 1918 comitetul național cehoslovac lua puterea iar câteva zile mai târziu delegații acestui comitet iau contact la Geneva cu guvernul provizoriu format la Paris, stabilind reședința în Praga. De atunci, au trecut 14 ani timp în care republica vecină a devenit un puternic și mândru stat, având o situație solidă atât în interior cât și în afară. Poporul cehoslovac, având în frunte oameni ca Masaryk, Beneș și Stefanick, s'a impus în centrul Europei ca un popor de serioasă cultură și muncă.

După întregirea noastră,

între Cehoslovacia și noi s'a legat o strânsă prietenie bazată pe suferințele comune ale trecutului, mai cu seamă în ce privește ramura ardeleană a românilor. De atunci, țările aceste, — Cehoslovacia și România — au fost mereu alături una de alta în toate chestiunile vitale care le privesc.

Dorim țării vecine și conducătorilor ei, viață îndelungată pentru propășirea patriei lor, trănicia prieteniei dintre noi și ei, spre binele ambelor popoare.

A.

Citiți și răspândiți

Ziarul „Aradul“.

Insemnări.

Sărbătoarea economiei.

La 31 Octombrie se va serba întreaga lume și deci și în România Sărbătoarea economiei. Foarte zierele vor publica articole și studii asupra binefăcărilor și urmărilor economiei în industrie, agricultură, drăpăste, energie, etc. În școli, în fața elevilor (hal să fim gaștii!) și elevilor, profesorii vor vorbi despre același subiect îndemnându-i la economisirea banilor de buzunar, arătându-i cu greu de palmele muncitorilor, la economisirea părinților, la economisirea forțelor (a nu se înțelege că în urma acestora sunt dispensați de a mai învăța!), la economisirea rechizitelor, la economisirea pingelelor în urmărirea madonei minore, și altele. Prin birourile autorităților șefi și doctorali vor glăsuși funcționarilor cu stomacul gol haina ruptă în coate, să economisescă salariul pe care statul nu li-l plătește. În Parlament, vre-un deputat învățat la vre-o casă de economie va vorbi deputaților, arătându-le paguba ce și-o fac... rîndind discursurile și acolo unde trebuie. Iar de încheiere le va spune să nu risipească banii talentului satiric prin cele vădituri, etc.

Părerea noastră modestă, este că degeaba se va vorbi omânului de economie, și înăpe o ureche și-l ese pe ta. Ce trebuie să-i faci Românului, reese din următoarea constatare a unui spiritual economist: Francezul câștigă 100 franci pe zi, din care cheltuește 30 și economisește 70; germanul câștigă 100 marci pe zi din care cheltuește 20 și economisește 80; românul câștigă 100 lei, pe zi cheltuește 150 lei. Întâ trebuie desbărat de acest obiect și apoi să-i vorbești despre economie!

Dr. Quartz.

Alergări de cai.

Soc. Haptică din Arad, inițiată din inițiativa d-lui General de divizie C. Bălăcescu, comandantul trupelor din Arad, organizează pentru ziua de mâine, Duminică 30 Oct. c. la 2.30 d. m. o nouă alergare de cai, pe terenul hipodromului din Cetate.

Vor avea loc următoarele curse:

1. Alergări garduri pentru șterșii activi din garnizoana Arad. Premii: 2000, 1500, 1000 și 800 lei.

2. Alergări pe distanța de 1000 m., pentru copii călărești remonșii din Somosch. Premii: 800, 500 și 300 lei.

3. Alergare plată pentru angajații din garnizoana Arad. Premii: 1000, 800 și 500 lei.

4. Alergări pe distanța de 1000 m., cai jum. sânge, năștii în jud. Arad, pentru cărașii cu schimbul. Premii: 1000, 800 și 500 lei.

5. Alergare plată pe distanța de 1400 m., pentru jum. sânge, proprietatea șterșilor și proprietarilor din țară și județ.

Succesul primelor alergări, a convins că sămânța a fost aruncată în pământ bun și a rodit însușit. Interesul așdanilor, pentru aceste alergări, este mare, și nu ne înțim că la alergările de Duminică va asista un public numeros.

Italia rediviva.

Pe marginea aniversării a zece ani de regim fascist.

În timp ce Herriot, în discursuri enigmatice, nu camuflează suficient îngrijorarea provocată de revendicările din ce în ce mai insistente ale Germaniei, în timp ce Rusia sovietică elaborează planuri de salvare economică, pregătindu-se să reintre în sistemul general al capitalismului mondial, iar Germania se sbate în teribile convulsii interne, oscilând între anarhie și restaurația monarhică, italienii se aliniază în rânduri compacte sub ochii înflăcărați ai Duceului, pentru a arunca o scurtă privire înapoi, la munca aspră dar rodnică a celor 10 ani de regim fascist.

Au fost glasuri cari, atrase din — snobism sau chiar sinceră naivitate, spre stânga nivelării valorilor sociale — simpatizau cu acțiunea distrugătoare a revoluționarilor comuniști, cari au dărâmat piatră de piatră instituțiile bătrâne ale capitalismului tiran, fără a fi în stare, însă să clădească pe alte temelii, cadrele unei noi vieți sociale. Dar prea puțin au stat în loc să privească cu luare aminte și să se inspire din reformele cu adevărat revoluționare ale mișcării fasciste italiene.

De unde mai înainte peninsula italică se sbătea în prada celui mai groasnic anarhism, azi ea prezintă structura etnică, economică și politică cea mai sănătoasă din concertul statelor europene, însemnând pe răbojul istoriei universale un pasaj epocal.

În 1918 s'a proclamat principiul Wilsonian al autodeterminării popoarelor. Dar nici un popor nu l'a pus în aplicare cu mai frumoase perspective de izbândă decât italienii.

Ca o reacțiune împotriva frământărilor muncitorești cu caracter comunist, ce împingeau Statul Italian spre o dezagregare sigură în favoarea unei singure clase sociale, regimul fascist a luat în mână frânele puterii, în urma binecunoscutele evenimente politice din toamna anului 1932. Din primul moment, regimul acesta a afirmat principiul solidarității claselor sociale, punând pe primul plan interesul și activitatea indivizilor și a diverselor categorii sociale. Aceste idei sunt cuprinse de altfel în declarația ce precedă Cartea Muncii, elaborată de Mussolini:

„Națiunea Italiană este un organism care dispune de scopuri, viață și mijloace de acțiune superioare, prin putere și durată, acelorale indivizilor răsleși și grupurilor care o compun. Ea este o unitate morală, politică și economică ce se realizează integral în statul fascist”.

— Care era, deci, primul scop al noului regim?

— *Intărirea colectivității prin măsuri cari, neținând seama de sacrificiile ce se impun uneia sau altuia din categoriile sociale, apără exclusiv interesul general al Statului.* Și atunci, regimul democratic-liberal cu întregul lui cortegiu de manifestare disperate, egoiste și contradictorii, — parlamentarism, partide politice, presă demagogică — a fost dacă nu totalmente înlăturat, dar cel puțin îngrădit și făcut inofensiv.

Trebuia la asta o mână energică, o voință tenace, care să scuture puțin sonnolența lazaronă a peninsularului italian, și s'a ivit în 1922: era pumnul fiului de faur din Romagna, era mâna crispată de prea multă energie a lui Mussolini.

Numai prin curățirea smârcurilor din drum, a putut poporul italian să pornească pe calea marilor realizări de interes colectiv, îndrumând toate forțele productive ale țării spre un singur țel: *binele general în cadrele unui stat puternic.*

Mic. Poenaru.

Prețuri surprinzătoare pentru târgul de toamnă!

1 m. 70 c/m flanel tents	Lei	17
1 „ flanel modern . . .	„	30
1 „ flanel pt. pijama . . .	„	26
1 „ ștofă modernă . . .	„	55
1 „ ștofă de lână curată pt. paltoane femești	„	125
1 „ ștofă pt. bărbați . . .	„	110
1 „ pânză pt. coarceaf . . .	„	45-55
1 „ șifon englez . . .	„	26
1 buc. pulover pt. femei și bărbați	„	68
1 „ plapumă de clott . . .	„	295
1 „ pălărie bărbătească	„	98, 105, 125
1 „ pălărie rumboc pt. femei de ocazie	„	45
Mare asortiment de batiște și ciorapi.		
Vânzare de resturi.		

STRASSER
magazin de modă Arad.Băile SIMAY
Sunt deschisă în fiecare zi dimineața dela ora 6 1/2. Duminica dela ora 6

Convalescență.

Mă tortură gândul
Și'n van îp. Mă vaet
De-durere vagă; îi simt scalpului
Cum rămă cu ghimpu-i de scaet.

Târziu când acalmia
În propria-i cenușă își sapă vizuina
Și- atavical adoarme pe-o rână, liniștit
Metempsichoza cântă cu vocea ei felind.

Mă gudur cu libid
În propriu meu vis
Și simt tară mândria
Și adorarea-mi de Narcis.

Emil H. Nonu

Dela Academia Teologică-Arad.

Societatea studenților în teologie „Episcopul Grigorie” din Arad, și-a ținut Sămbătă 22 Oct. adunarea generală pentru alegerea noului comitet.

Ședința a fost prezidată de P. C. Părinte Rector, Dr. T. Băiș, care, în cuvântul de deschidere, evocă în calori vii trecutul acestei societăți, care a pus bazele ziaristicii bisericesti în Arad. Arată pe scurt trecutul glorios al societății, trecut vrednic oricând de urmat.

Procedându-se la alegere au fost aleși: *Președinte:* N. Cimpoș an. IV; *Vice-președinte:* V. Faur an. IV; *secretar general:* A. Lucea an. III; *secretar de ședință:* N. Vesa an. II; *bibliotecar I:* Gh. Șerban an. IV; *ajutorii bibliotecari:* I. Petrovici an. III. și V. Andraș an. II; *casier:* V. Luminosu an. IV; *controlor:* A. Marlan an. IV. A. Urea an. III. și T. Farca an. I. *membri supleanți:* V. Șancu an. IV. Gh. Cismaș an. III. și O. Flucș an. II.

După alegere, noul președinte mulțumește Părintelui Rector pentru prezență și pentru interesul ce-l poartă societății. Mulțumește de asemenea membrilor pentru încrederea ce i-au acordat-o și prin câteva cuvinte bine simțite îi îndeamnă la muncă, spre binele și prosperarea societății.

De încheiere, Părintele Rector spune că cel mai mare în societate este cel ce muncește mai mult și să nu ne provocăm mereu la trecut, acela avându-și importanța lui istorică, ci flecare să caute să-și facă datoria și să muncească, biserica noastră având nevoie de multe brațe muncitoare.

Dela Centrul Studentesc Arad.

Cu sfârșitul anului școlar trecut, mandatul fostului președinte al Centrului Studentesc Arad, a exprimat, iar destinele Centrului au rămas în mâna vicepreședintelui P. Selegean.

În ziua de 25 Oct. studenții s'au întrunit pentru a-și alege un nou și definitiv comitet, pentru anul școlar în curs. După ce Dl. V. preș. prezintă demisia comitetului vechi, se procedează la alegerea celui nou și hotărârile rămân pentru P. Selegean ca președinte; D. Tudor v-preș.; G. Lalchici secretar general; A. Mihailovici secretar de ședință; A. Tache consilier; T. Șiclovan și E. I. Popescu controlori; Hașașiu bibliotecar; C. Ungurean directorul secției artistice; C. Batola dir. secției sportive.

Dorim succes noului comitet.

Instalațiuni electrice, repară ieftin mașini de cusut
Schwartz Arpad
electrician Arad Str. Brancovici No. 1.
a sosit cel mai modern tip de **Radio** cu prețurile cele mai eftine.

Curățătorie eftină!
vopsește și curăță haine de lână și mătasă pentru dame și domni, vopsitorie chimică.
K N A P
10 Str. Episcop Radu și Str. Brăteanu

Citiți: **ARADUL**

Jocurile noastre.

Concursul I. Seria I.

1: „La școală”.

de Sfinx.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58

Orizontal: 1. Se tem de ea bieții elevi ca de foc! 9. Slab; 10. Răspunsul cel mai slab posibil; 11. Brânză dulce; 13. Pronume; 14. pronume (pf.); 15. Patru litere din Alabama; 17. Altă numire — cea mai obicinuită între elevi — a lui 1 oriz; 19. Emanațiune din divinitate; 20. Sunt; 22. Unde le aiunge cuțitul de multe ori chiar și elevilor; 28. În el e gîștia multor elevi; 25. Folositoare; 27. Interjecție; 28. Notă primită pentru un răspuns stranie! (sic.); 29. Măsură, cu care nu poți măsura știința cuiva; 30. Ceea ce li se întâmplă celor ce nu se supun legilor școlare.

Vertical: 1. Ceea ce se caută a se da în școală; 2. Oraș în Spania; 3. Când cineva vede că nu e capabil de un lucru să „renunțe” la el; 4. Templu japonez; 5. El, francezesc; 6. — școlar; 7. Comună în jud. Muscel; 8. Cunoștințe pe cari se întâmplă să nu le aibe chiar un absolvent de liceu; 12. Voce sau instrument muzical; 16. Numai cea dela școală nu dă failment; 18. Auzind unele răspunsuri, ale elevilor străluciți (sic), îți vine să — 21. Nu-l prea înțâlnești la mulți elevi; 22. Vad de adăpat vitele; 24. Trebuie să-știe orice elev, dacă nu vrea să ducă alte cărți la școală; 26. Așa cum e câteodată elevul la lecție.

2. Golf de cuvinte.

de Nicu Mina.

Să se ajungă din patru pași dela BANCĂ la TABLĂ.

3. Enigmă șaradă.

de Mișuș.

Așezați pe un împărat din antichitate lângă un ex-impărat al unei țări din Europa, și veți da peste Cerberul internatelor. PEDE-904

N. B. Cu numărul de față începem iar concursurile noastre de jocuri distractive. Deslegările se vor trimite toate odată după terminarea concursului. Pentru cele corecte vom acorda premii însemnate. Jocurile propuse, scrise citiți și pe o singură pagină a hărții, se vor trimite pe adresa: Ziarul „Aradul” — pentru jocuri Arad, Str. Emunescu No. 18.

„Sărbătoarea economiei“

O zi, o sărbătoare, care ar trebui să fie serbată de mai multe ori pe an.

Institutul economic ne trimite și ne roagă să publicăm Mesagiul de mai jos, adresat tuturor popoarelor lumii de către Comitetul permanent al Institutului Internațional al Caselor de Economie din Milano, cu prilejul „Sărbătoarei Economiei“ de la 31 Octombrie 1932.

MESAGIU

Toate țările lumii sărbătoresc astăzi spiritul de economie.

Această sărbătoare se cuvine să fie celebrată în fiecare an.

Ea trebuie să inspire meditațiunile, rezoluțiunile, cuvintele și actele îndemnând la practicarea economiei.

Sărbătoarea economiei să nu fie o zi de plăceri și de trădăvie.

Căci munca și economia sunt factorii cei mai puternici și cei mai siguri al bunelor stări, al progresului și al păstrării demnității indivizilor.

Economia nu se poate practica decât printr-o disciplină impusă de voință.

Prin simplitatea vieții și a obiceiurilor, pe care ea le presupune, economia înlesnește apropierea între cetățeni și îndrumază munca lor către rezultatele sociale cele mai ferice.

Economia este cimentul care

consolidează legătura generațiunii de astăzi cu generațiunile trecute și cu cele viitoare.

Ca atare ea trebuie socotită drept cel mai neobosit făuritor al puterii economice a popoarelor.

În numele strângătorilor de economii din lumea întreagă reprezentați prin Institutul Internațional al Caselor de Economii, adresăm prin acest mesaj tuturor un avertisment însoțit de afirmațiune.

Avertismentul are ca scop să amintească acelor cărora le sunt încredințate economiile populare, fie că este vorba de instituțiunile publice sau de organizațiunile private, că au datoria de a administra acele economii cu o strictă onestitate și într-un conștiințios acord cu nevoile depunătorilor.

Afirmațiunea ce o cerem este aceea de solidaritate a tuturor strângătorilor de economii, solidaritate pentru care pacea între popoare constituie singura garanție, singura protecțiune eficace atât a banului adunat cu sudoare prin muncă cât și a bogățiilor materiale, intelectuale și morale ce constituiesc patrimoniul umanității.

(Urmează semnăturile reprezentanților statelor ce fac parte din comitetul permanent al Institutului Caselor de Economie).

Cronica Sportivă.

Gloria C.F.R.-Ripensia

Măine, se va disputa pe stadionul Gloriei, matchul vedetă al acestei toamne, în cadrul competițiunii pentru divizia națională. A face pronosticuri e foarte greu, dat fiind că Gloria va face toate sforțările posibile, iar Ripensia cu mai mult rutină și tehnică va ști să profite de cea mai mică slăbiciune a gloriștilor.

Totuși bazându-ne pe oarecari rezultate anterioare — rezultatele ambelor echipe cu România din Cluj — nu este exclus, un draw, sau poate — mirabile dictu — chiar o victorie a Gloriei, nu e exclusă dar numai în cazul că jucătorii înțeleg importanța matchului, care le va consolida situația în clasament.

Apărarea Bugariu-Hustig-Albu, este o cheazășie că multe atacuri ripensiste se vor pierde. Linia de mijlocasi, ține onorabil ison fundașilor. Singură partea de ofensivă nu ne prea inspiră multe nădejdi.

Ignă, extrema dreaptă, fără antrenament îndelungat, va fi un punct slab. Mercea, juvenila vedetă a Gloriei, bun din toate punctele de vedere, însă îi lipsește curajul. Să nădăjduim că până mâine va mai fi puțin dascălit. Tripleta Dobra-Barbu II-Cosma II este nă-

dejdea înaintării. Dobra shooter bun, Barbu II revenit în forma de altădată va cel mai periculos atacant al Gloriei. Cosma II nu se prea simte bine în postul ce-l are, totuși a început să se obișnuiască.

Ripensia va afilia formația obișnuită.

Să nădăjduim într-o victorie a Gloriei!

Primăria comunei Schöndorf. No. 474/1932.

Publicațiune.

Primăria Schöndorf va ține la 3 Decembrie 1932, orele 15 licitația publică pentru arendarea localului cărculmei comunale, iar la orele 16 același zi pentru vinderea alor 2 vieri, reproducători selecționați.

Licitația are loc la primărie, în conformitate cu Legea contabilității publice.

În caz de nereușită licitația II, se va ține la 14 Decembrie 1932 același oră.

Condițiunile se pot vedea zilnic la Primărie în orele oficiale.

Schöndorf, 22 Oct. 1932
Primăria.

INFORMAȚIUNI.

□ **Viza Livretelor.** Cercul de Recrutare aduce la cunoștința populației civile din orașul și județul Arad, că în acest an viza livretelor Md. E. începe la 1 Noembrie și durează până la 31 Decembrie 1932, în modul următor:

În orașul Arad viza se face la Chestura Poliției zilnic între orele 7—12 și 14—19 afară de duminicile și sărbătorile legale, până la data de 17 Decembrie, iar dela aceasta dată viza se face la reședința Cercului în Cetate.

În județ viza se face conform publicației și itineraului de viză trimis prin prefețele de plase tuturor comunelor, pentru a face cunoscut populației localitatea și ziua când urmează a se prezenta la viză.

La viza se vor prezenta contingentele 1929—1905, adică cei născuți în anii 1907—1883.

La viza se vor prezenta toți personal, pentru a da relațiunile și răspunde la ceea ce vor fi întrebați.

□ **Acceleratul București — Cernăuți.** Pe ziua de 1 Noembrie se vor suprima trenurile accelerate București-Cernăuți.

□ **Navă sovietică.** D. Tilo stcovski, a încheiat cu trustul de stat un contract pentru construirea unei nave aeriene, după planurile sale. Nava va fi construită numai din metal. În acest scop au fost angajați ingineri sovietici.

□ **Tom Mix,** cunoscutul actor de cinematograf, a suferit un accident cu prilejul căderii calului său în timpul înfilmării unei îndrăznețe scene de călărie. S'a ales cu mai multe coaste rupte și cu o gravă comoziune cerebrală.

□ **Listele candidaților** pentru alegerile din Germania. Comisiunea electorală centrală a admis 21 din cele 24 liste de candidați, cari se prezintă în alegerile germane.

N'a fost admisă lista național-comuniștilor a muncitorilor germani național-creștină, a partidului „cum putem economisi paralele“? etc.

□ **Scăderea lirei sterline.** Cursul lirei sterline a scăzut în săptămâna aceasta la 13 șilingi 8 pence. Acest curs este cel mai scăzut din anul curent.

În legătură cu scăderea lirei sterline se observă o neliniște penibilă în straturile largi ale poporului englez.

□ **Refacerea viaductului.** Se știe că în primăvara acestui an, viaductul ce lega Grădiștea de oraș a fost dărâmat spre a fi renovat. De atunci și până acum, locuitorii Grădiștei trebuiau, venind în oraș să facă un ocol de aproape 5 km. Primăria a intervenit la C. F. R. în a cărei sarcină cade refacerea viaductului, însă C. F. R.-eul a început să polemizeze cu Primăria pe această chestiune, natural fără să facă nimic. Acum, în urma intervențiilor făcute de dl Dr. Alexa Boțloc prin intermediul dlui St. C. Pop, se va face o punte de trecere provizorie pentru pietoni, lucrările de reparare definitive începând tot acum.

□ **Legea conversiunii a fost promulgată.** În „Monitorul Oficial“ de Mercuri a fost publicată — și deci pusă în vigoare — legea pentru modificarea legii asanării datorilor agricole.

□ **Retragerea dlui Gr. Iunian.** Dl Gr. Iunian, fost ministru al justiției, s'a retras din partidul național țărănesc, înființând un nou partid, al cărui program de bază ar fi programul vechiului partid țărănesc. În același timp d. Iunian este pentru restabilizarea leului, cu alte cuvinte pentru inflație.

□ **Sfințirea de clopote la biserica unită** Duminică la ora 10 a. m. va avea loc la biserica unită din loc sfințirea noilor clopote. Actul sfințirii va fi săvârșit de Excelența Sa Păr. Dr. Alexandru Niculescu, episcopul Lugojului, asistat de întreg clerul din protopopiatul Aradului. După sf. Liturghie va avea loc un banquet la Căminul Industriașilor.

□ **Căsătorie.** Dșoara Marla Aurora Bardoși, profesoară în Satu-Mare și-a serbat căsătoria cu Locotenentul Sever Braicu din Reg. 87 Inf. în ziua de 26 Octombrie 1932 în Satu-Mare. Felicitările noastre.

□ **Biletele de 5000 lei** se retrag din circulație. În vederea aplicării riguroase a controlului devizelor, Banca Națională, între alte măsuri, a luat și dispoziția de a retrage din circulație biletele de 5000 lei, deoarece prin valoarea și mărimea lor se pretează mai bine la exportul prin contrabandă. Termenul până când aceste bilete mai au valoare circulatorie este 1 Decembrie 1932.

□ **10 ani de fascism.** D. Mussolini a adresat cămășilor negre un mesaj asupra realizării fascismului în primii 10 ani. D. Mussolini spune: «Lucrările publice realizate în acest timp sunt mărturia vie a operei constructive a fascismului. Pământul marea și cerul sunt terenul puterii și voinții noastre. În a doua decadă, noi misiuni ne vor cere noi sforțări și sacrificii, pe care le vom înfrunta cu simțul răspunderilor și al vigilenței».

□ **Cât va fi bugetul anului 1933.** Din București se anunță că la ministerul finanțelor a avut Joi o consfătuire cu privire la modul cum va fi alcătuit viitorul buget. D. V. Madgearu, ministru de finanțe, a expus liniile generale ale bugetului viitor și a dat instrucțiunile necesare. După câte se spune, viitorul buget va avea ca total cifra de 17 miliarde, eventual 15 miliarde, aceasta depinde de rezultatele ce va da revizuirea înaintărilor și numirilor ilegale.

Teatrul orașenesc

4 Noembrie 1932 ora 9 seara

Turneul marei artiste

Marioara Zimniceanu
dela Teatrul Național București
C U

SCANDALUL

dramă modernă în 4 acte de Henry Bataille. În rolurile principale: **Marioara Zimniceanu, Petre Sturza, Coco Danielescu, Marcel Enescu, etc.** Bilete la Librăria Diecezană.

□ **C. F. R.** Se va ține un nou examen în luna Noembrie 1933 pentru personalul minoritar C. F. R., care nu cunoaște bine limba română. Acei cari vor fi respinși la examen, precum și acei cari nu se prezintă, vor fi îndepărtați din serviciu.

□ **Accident.** Constructorul de telefoane, Ștefan Tâmaș, a fost găsit mort pe drumul de fier în apropiere de Pâncota. Capul și mâna dreaptă i-a fost detașate de corp. Defunctul era în vârstă de 46 de ani.

□ **Accident.** Preotul Gavril Hovacs din comuna Valda, s'a aruncat sub accelerații de Satu-Mare. Cauza sinuciderii se crede a fi mizeria.

□ **Nouii alegeri în Belgia.** Consiliul de miniștri în ședința de azi a hotărât să fixeze alegeri legislative pentru ziua de 27 Noembrie, iar alegerile provinciale pentru 4 Decembrie.

Știri externe

— În ultimul timp lumea financiară mondială a fost preocupată de scăderea lirei, de efectele acestei scaderi și mai ales de conjuncturile noi pe care această manevră a Băncii Angliei le putea favoriza sau de perspectivele pe care le închidea. Astăzi însă, presa engleză, care totdeauna a știut să discerne în interese generale ale țării cele comune unei singure cauze, vede astăzi silită în incertitudinile care dă loc svonurilor alarmante să cească Băncii Angliei o precizare ceace privește politica bancară.

— Erl sa întrunit la Geneva comitetul experților pentru studiu rezoluțiunile adoptate la conferința dela Stresa. Deși cum acest comitet format în majoritate din financiaristi să aprecieze și să ajungă la inițiativa pe care statele agrare ale Europei au luat-o deprimă, dacă nu în totul, redresarea economică a Europei agricole și industriale.

— La Praga se deschide la 3 Noembrie concursul internațional al biroului agrar, este, după conferința dela Stresa, al doilea factor de lentare în ceea ce privește inițiativa întreprinsă de țările agrare pentru precizarea sistemului și modul de acțiune lor cu, sau fără ajutorul Europei bancare, — care se vede să prea greu convinsă, pentru desclăștarea din care amenință să le sugrumă.

— La ordinea zilei rămân însă pentru toată Europa și pentru lumea intercontinentală problema complexă a situației din Germania. Astăzi nu se mai știe ce este în mânia. Mulți înclină să creadă că ea a încetat de a mai fi republică, deși cum nu mai poate rămâne multă vreme nici sub conducerea absolută a lui Papen.

Pe străzile Berlinului în toate celelalte orașe, desbătută sângeros această situație. Intre atentate cu bombe, incendii și încercări serioase, peste care stea roșu fâlfăle sinistră, — cu vulturile unui popor în premerg revenirea la autotătea pe care imperiul său putea să o aibă și să facă în același timp mândrie specifică germanului.

Ori cât ar întârzia cloștarile, Germania tot aci ajunge, căci, neamțul nu se poate încă convins decât înaintimpăratului...